

padavinska slika še najbolj normalna, saj je bilo v Murski Soboti izmerjeno 96 % povprečnih letnih padavin. V Ratečah je v preteklem letu padlo povprečno 20 % padavin premalo, v Ljubljani 15 %, v Portorožu pa 13 %.

V januarju preteklega leta in prvih dveh dekadah februarja smo bili priče dolgotrajnemu povsem suhemu vremenu. Tako so bile januarske padavine v glavnem v obliki rosenja iz megle in neizmerljivo majhne. Največ jih je bilo izmerjenih v Novem mestu, borih 1,8 mm. Tudi februarske mesečne višine padavin so bile na račun prvih dveh suhih dekad podpovprečne, razen v Šmartnem. V marcu sta bili podpovprečno namočeni postaji Rateče in Šmartno, v aprilu pa za nekaj milimetrov le Murska Sobota in Novo mesto. V maju sta bili bistveno bolj namočeni kot v povprečju.

Nestabilno vreme preteklega poletja se izraža v neenakomerni razporeditvi mesečnih višin padavin. V Novem mestu je v preteklem poletju (junij, julij, avgust) padlo kar 512,4 mm dežja, kar je 134 % povprečnih padavin za to obdobje. Vsi trije poletni meseci so bili za nekaj milimetrov podpovprečno mokri v Ratečah. Mesečne vsote preostalih izbranih meteoroloških postaj na račun poletnih neviht izkazujejo glede na dolgoletne povprečne vrednosti padavin velike pozitivne in negativne odklone.

Poletne maksimalne padavine so zaradi nevihtnega značaja vremena od kraja do kraja zelo različne.

V spominu imamo izredno močne nalive v prvih dneh julija na območju Maribora, Slovenske Bistrice in Laškega. Pozabili ne bomo tudi 18. avgusta v Ljubljani, ko je znašala 24-urna višina padavin 76,9 mm, v eni sami uri pa je v hudi nevihti z viharim vetrom in točo padlo kar 57,0 mm dežja. Statistično izračunano obstaja verjetnost, da se enourni nalis s tako količino padavin ponovi v povprečju enkrat v petdesetih letih.

V septembru sta bila izdatnejše kot v 30-letnem povprečju namočena le Novo mesto in Šmartno. Izredno suh je bil mesec oktober, ko je padlo v Šmartnem le 3 % povprečnih oktobrskih padavin, v Ratečah 6 %, v Murski Soboti 12 %, Ljubljani 18 %, Novem mestu 26 % in največ v Portorožu 38 %. Novembra so bile padavine v Ljubljani nadpovprečno izdatne, preostala Slovenija pa jih je prejela manj kot povprečno. Bolj suh kot povprečno ter v Murski Soboti in Novem mestu celo bolj suh kot v letu 1988 je bil december 1989. Nadpovprečno veliko padavin pa so dobili severozahodni predeli Slovenije, saj so v Ratečah namerili 113 % povprečnih dolgoletnih padavin.

Glede snežne odeje bodimo kratki (preglednica 6).

V januarju je le v Ratečah 16 dni vztrajal sneg, ki je zapadel že v decembru 1988. Od 17. januarja do 25. februarja je bila Zgornjesavska dolina kopna. Sneg je obležal zadnje tri dni februarja in prvih devet dni v marcu, dvakrat po en dan pa

Preglednica 6. Povprečno število dni s snežno odejo

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	OKT	NOV	DEC
LJUBLJANA BEŽIGRAD								
POVP.: 1989:	21 0	14 0	7 0	1 0	0 0	0 0	4 2	13 0
MURSKA SOBOTA								
POVP.: 1989:	16 0	19 0	10 0	0 0	0 0	0 0	6 0	10 0
NOVO MESTO								
POVP.: 1989:	20 0	14 0	7 0	1 0	0 0	0 0	4 2	13 0
PORTOROŽ								
POVP.: 1989:	1 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0	0 0
RATEČE PLANICA								
POVP.: 1989:	29 16	26 3	25 11	10 0	1 0	1 0	9 11	24 0
ŠMARTNO PRI SLOVENJ GRADCU:								
POVP.: 1989:	25 0	18 1	9 0	1 0	0 0	0 0	5 2	17 0

je bil zabeležen v Ratečah še v drugi in tretji dekadi marca.

V novembru je sneg ležal v Ratečah 2 dni več kot povprečno, v Novem mestu, Ljubljani in Šmartnem pa ga je bilo le za vzorec. Po vsej Sloveniji je bil december popolnoma kopen.

Na koncu naj na kratko povzamem klimat-

ske karakteristike preteklega leta: leto 1989 je bilo glede na 30-letno povprečje 1951–1980 skoraj ekstremno pretoplo in nadpovprečno sončno. Padavine, ki so bile regionalno in časovno zelo neenakomerno razporejene, so bile, razen na Dolenjskem, povsod podpovprečne. Glede snežne odeje je bilo leto 1989 še bolj skromno kot predhodni dve leti.

VEČJE NARAVNE IN DRUGE NESREČE V LETU 1989

Milan Orožen Adamič*

SLOVENIJA

Datum	Vrsta nesreče	Občina, kraj...
7. 1.	zemeljski plaz	Idrija, Novaki, plaz v bolnišnici Franja.
6. 2.	zemeljski plaz	Hrastnik, Dolinškova tesen.
3.–7. 7.	usadi poplave	Ptuj, Haloze (Glej članke v tej številki Ujme), Slovenska Bistrica, Brežice, skupaj 20 občin. Skupna škoda je bila ocenjena na 2.205,2 mlrd. din ali 7,8 % družbenega proizvoda R Slovenije za leto 1988. Poplavljalje so Mura, Drava, Dravinja in številne druge vode. Bilo je 5 mrtvih.
7.	onesnažena podtalnica	Ptuj, Maribor, Slovenska Bistrica, Dravsko polje
11. 7.	neurje, toča	Bela Krajina, Črnomelj
24.–25. 7.	neurje toča	Dolenjska, Zasavje in Savinjska dolina (13 občin).
31. 7.	neurje	Severovzhodna Slovenija (16 občin).

* Mag. Geografski inštitut Antona Melika, Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Novi trg 5, Ljubljana.

8. 8.	neurje, strela, požar	Ravne na Koroškem, Ljubljanska kotlina, Leopold Črep.
19. 8.	poplava usadi toča	Izola, Ljubljana, Grosuplje, Celje, Šentjur, Laško, Lahomnica (7 občin). (Glej članke v tej številki Ujme).
19. 8.	strela (požar)	Laško, (Stanislav Pelko.)
27.–28. 8.	neurje poplave	Šentjur, Laško, Ptuj, Haloze, Dolenjska, Kolpa.
27. 9.	strela (požar)	Murska Sobota, (Koloman Maček.)

O potresih v Sloveniji glej prispevke v tej številki Ujme.

JUGOSLAVIJA

Datum	Vrsta nesreče	Občina, kraj...
13. 2.	potres	Jadransko morje, Rab 4°–5°. (00 ^h 35 ^m , M 4,1)
30. 1.	požar	Hrvatska, Split, 7 mrtvih.
5. 3.	potres	Kraljevo, Trstenik. (00 ^h 22 ^m , M 4,0)
8. 4.	potres	Črna gora, v Nikšiću 5–6°, Titograd, Dubrovnik 4°. (04 ^h 25 ^m , M 4,1)
26. 4.	potres	Makedonija, Ohrid 5°. (12 ^h 28 ^m , M 3,8)
3. 5.	potres	Jadransko morje. (00 ^h 26 ^m , M 4,0)
7. 5.	potres	Opuzen. (15 ^h 39 ^m , M 4,1)
26. 5.	potres	Bosna in Hercegovina, Stolac. (18 ^h 22 ^m , M 3,8)
18. 6.	potres	Jadransko morje, Zadar 4–5°. (05 ^h 54 ^m , M 3,8)
4. 7.	neurje poplave	Hrvatska, Hrvatsko Zagorje, Zagreb, poplavljenih več kot 650 stanovanjskih hiš (1 smrtna žrtev).
4. 7.	neurje poplave	Bosna in Hercegovina, Višegrad, Donje Vardište, Dobruno, Bosanske Jagodine, Kustur Polje. Poplavljenih 50 stanovanjskih hiš.
27.–28. 8.	neurje poplave	Hrvatska, Krk, Baška, Zagreb.
7. 7.	požar	Hrvatska, Hvar, Vrbovska 550 ha gozda.
5. 10.	potres	Jadransko morje. (11 ^h 09 ^m , M 4,5)
6. 10.	potres	Jadransko morje. (17 ^h 38 ^m , M 4,7)
15. 11.	potres	Črna gora, Titograd 5°, Budva 4°. (10 ^h 51 ^m , M 3,5)
6. 12.	potres	Dinara, Trilj, Sinj, Lisno 7°. (05 ^h 33 ^m , M 4,9)
6. 12.	potres	Sinj 6–7°. (13 ^h 55 ^m , M 4,3)

Pojasnilo: Prvi podatek pri potresih je čas pojava, sledi M (magnituda po Richterju), MCS stopnja je označena s °. Čas je podan v svetovnem času (UTC). Za Jugoslavijo so navedeni le potresi, katerih MCS stopnja je bila večja od 4 oziroma 5°.

SVET

Datum	Vrste nesreče	Kraj...
21. 1.	neurje poplave	Tunizija, 9650 brezdomcev, škoda 212 mil. \$
22. 1.	potres	ZSSR, Tadžikistan, 274 mrtvih, mnogo ranjenih, velika škoda. (23 ^h 07 ^m , 5,3 stopnje)

10. 2.	potres	Indonezija, Moluški preliv. (11 ^h 15 ^m , 6,2 stopnje)
8. 3.	potres	Indonezija, Moluški preliv, 5500 brezdomcev. (11 ^h 44 ^m , 5,9 stopnje)
10. 3.	potres	Malavi, 9 mrtvih, okrog 50 000 brezdomcev. (21 ^h 49 ^m , 6,2 stopnje)
11. 3.	potres	Otočje Tonga. (05 ^h 05 ^m , 6,4 stopnje)
11. 4.	potres	Območje Kurilskih otokov. (03 ^h 56 ^m , 6,3 stopnje)
15. 4.	potres	Kitajska, Sečuan, 13 mrtvih, najmanj 42 ranjenih. (20 ^h 34 ^m , 6,2 stopnje)
20. 4.	potres	SSSR, Sibirija. (2254 ^m , 6,1 stopnje)
25. 4.	potres	Mehika, blizu obale, 3 mrtvi, škoda tudi v Mexico City. (14 ^h 29 ^m , 6,2 stopnje)
27. 4.	potres	Japonska, južni Honšu. (02 ^h 20 ^m , 6,1 stopnje)
3. 5.	potres	Kitajska, Sečuan, 2 ranjena v zemeljskem plazju. (05 ^h 53 ^m , 6,1 stopnje)
4. 5.	potres	Venezuela, blizu obale, več kot 2000 brezdomcev. (00 ^h 22 ^m , 5,4 stopnje)
5. 5.	potres	Brazilijska (zahod.). (18 ^h 28 ^m , 6,4 stopnje)
23. 5.	potres tsunami	Macouarie (otok), tsunami v Avstraliji. (10 ^h 54 ^m , 6,4 stopnje)
12. 6.	potres	Bangladeš, 1 mrtev, najmanj 100 ranjenih. (00 ^h 04 ^m , 6,1 stopnje)
14. 7.	potres	Timor, več ranjenih. (20 ^h 42 ^m , 6,4 stopnje)
1. 8.	potres	Iran (zahodni), najmanj 90 mrtvih, 15 ranjenih. (00 ^h 18 ^m , 5,9 stopnje)
4. 9.	potres	Aljaska (južna), ranjenih. (13 ^h 15 ^m , 6,9 stopnje)
16. 9.	potres	SSSR, Iran, Kaspijsko morje. (02 ^h 05 ^m , 6,3 stopnje)
22. 9.	potres	Kitajska, Sečuan, najmanj 54 ranjenih, okrog 4270 podrtih hiš. (02 ^h 25 ^m , 6,0 stopnje)
7. 10.	potres	Aleutski otoki. (15 ^h 48 ^m , 6,1 stopnje)
18. 10.	potres	ZDA, osrednja Kalifornija, glej prispevek v tej številki Ujme. (00 ^h 04 ^m , 6,6 stopnje)
18. 10.	potres	Kitajska (severovzhod.), najmanj 29 mrtvih, 34 ranjenih, 27 500 brezdomcev. (14 ^h 57 ^m , 5,2 stopnje)
27. 10.	potres	Solomonovi otoki. (21 ^h 04 ^m , 6,1 stopnje)
29. 10.	potres	Alžirija, najmanj 30 mrtvih, 254 ranjenih. (19 ^h 09 ^m , 5,8 stopnje)
29. 10.	potres	Japonska vzhodna obala otoka Honšu. (05 ^h 25 ^m , 6,0 stopnje)
1. 11.	potres tsunami	Japonska vzhodna obala otoka Honšu. (18 ^h 25 ^m , 6,3 stopnje)
15. 12.	potres	Filipini, Mindanao, 2 mrtva, mnogo ranjenih. (18 ^h 43 ^m , 6,1 stopnje)
27. 12.	potres	Avstralija blizu severovzhodne obale, 9 mrtvih, 107 ranjenih. (23 ^h 26 ^m , 5,5 stopnje)

Pojasnilo: zbrani so potresi z magnitudo nad 6 ali tudi manj, če je umrlo več kot 10 ljudi.

Izliv nevarnih snovi v okolje

Večji primeri izlita nevarnih snovi v letu 1989:

Datum	Vrsta snovi	Občina, kraj (voda)... količina
29. 3.	mravljična kislina	Maribor Tezno (270 l).
12. 4.	amoniak	Sežana.
14. 4.	solna kislina	Laško (30 l).
24. 4.	mravljična kislina	Ljubljana Moste-Polje (150 l).
5. 5.	toluen	Sežana.
5. 5.	benzen	Sežana.
8. 5.	organski amin PS 207	Ilirska Bistrica (130 kg).
17. 5.	gnojnica	Mozirje (1300 l).
7. 6.	bencin-super	Maribor Tezno (9900 l).
10. 6.	mazut	Ravne na Koroškem (2500 l).
21. 6.	motorno olje	Izola (400 l).
26. 6.	dušikova kislina	Jesenice (290 l).
28. 6.	kalijev hidroksid	Sežana.
6. 7.	pesticidi	Ptuj, Dravsko polje.
5. 8.	toluen	Sežana.
10. 9.	mazut	Trbovlje (1000 l).
24. 10.	poliklorirani bifenil	Maribor Rotovž.
22. 8.	kurilno olje	Ptuj (1000 l).
26. 9.	kurilno olje	Jesenice (1800 l).
28. 10.	fosforna kislina	Ljubljana Moste-Polje (40 l)
3. 11.	metanol	Sežana.
14. 11.	plinsko ali kurilno olje	Ljubljana Vič-Rudnik (200 l).
20. 12.	kalijev bromid	Koper (7000 l).

Večji požari v letu 1989

Datum	Vzrok	Občina, kraj, oškodovanec...
26. 5.	elek. naprave	Maribor, Opekarna Košaki.
6. 6.	kratek stik	Ptuj, Perutnina.
31. 6.	trenje	Vrhnika, LIKO.
29. 7.	odkrt ogenj	Novo mesto, IMV.
8. 8.	odprt ogenj	Mozirje, Zdravko Potočnik.
25. 8.	eksplozija	Zagorje, Alojzija Prosenc.
25. 8.	kratek stik	Žalec, SIP Šempeter.
27. 9.	kratek stik	Nova Gorica, Ana Cantaruti
16. 10.	odprt ogenj	Kranj, Janez Zupin.

26. 10.	prometna nesreča	Koper, Rankič in Haufe.
30. 10.	okvara	Radovljica, ŽTO Beograd.
2. 12.	dimnik	Kamnik, SKG.
9. 12.	neznano	Sežana, gozdni požar.
11. 12.	elek. naprava	Žalec, Slovin.
13. 12.	samovžig	Kranj, Srednje Bitnje, Anton Kokalj.
17. 12.	kratek stik	Maribor, Vukašin Majdanec.
27. 12.	elek. napeljava	Grosuplje, Gabrijela Šabijan.

V požarih je umrlo 18 ljudi. Med gašenjem se je smrtno ponesrečil tudi en gasilec. Ranilo oziroma opeklo se je 68 oseb, od tega 20 gasilcev. V letu 1989 so v Sloveniji zabeležili 1995 požarov, v letu 1988 jih je bilo 1768.

Škoda zaradi neurja in poplav od 3.-7. 7. 1989 po občinah.

Občina	Škoda v 000 din	%
Ptuj	849.838.751	38.54
Slovenska Bistrica	468.348.851	21.24
Brečice	320.773.943	14.55
Lenart	60.944.192	2.76
Šmarje pri Jelšah	58.763.055	2.66
Murska Sobota	55.875.238	2.53
Krško	53.427.697	2.42
Šentjur pri Celju	49.059.965	2.23
Maribor Ruše	48.993.414	2.22
Maribor Pobrežje	44.305.632	2.01
Maribor Pesnica	40.067.199	1.82
Sevnica	44.049.009	2.00
Lendava	32.415.084	1.47
Radlje ob Dravi	18.880.971	0.86
Zagorje ob Savi	17.285.175	0.78
Ljutomer	16.579.770	0.75
Slovanj Gradec	8.574.875	0.39
Dravograd	6.896.517	0.31
Ravne na Koroškem	6.769.297	0.31
Mozirje	3.389.020	0.15
Skupaj	2.205.237.633	100.00

Vir: Zbirno poročilo o oceni škode, ki jo je povzročilo neurje s poplavami v času od 3.-7. 7. 1989 na območju R Slovenije. Izvršni svet Skupščine R Slovenije, december 1989, Ljubljana.

Razdelitev sredstev solidarnosti v letu 1989

Občina	Prejeta sredstva	Dodatna sredstva	Skupaj
Slovenska Bistrica	9.366.977	2.144.945	11.511.922
Ptuj	16.996.775	3.892.092	20.888.867
Brečice	7.454.626	1.706.805	9.161.431
Lenart	1.218.884	279.112	1.497.996
Šentjur pri Celju	4.139.827	947.979	5.087.806
Sevnica	6.287.442	1.439.761	7.727.203
Šmarje pri Jelšah	1.639.604	375.453	2.015.057
Lendava	421.396	96.495	517.891
Maribor Pesnica	697.375	159.692	857.067
Maribor Ruše	838.919	192.104	1.031.023
Dravograd	170.382	39.016	209.398
Krško	1.156.425	264.810	1.421.235
Ljutomer	215.537	49.356	264.893
Murska Sobota	726.378	166.334	892.712
Maribor Pobrežje	575.973	131.892	707.865
Radlje ob Dravi	245.453	56.206	301.659
Zagorje ob Savi	224.707	51.455	276.162
Slovenj Gradec	111.473	25.526	136.999
Laško	19.627.844	4.494.580	24.122.424
Mozirje	409.441	93.758	503.199
Črnomelj	859.032	196.710	1.055.742
Celje	854.750	198.729	1.053.479
Skupaj	74.239.220	17.002.810	91.242.030

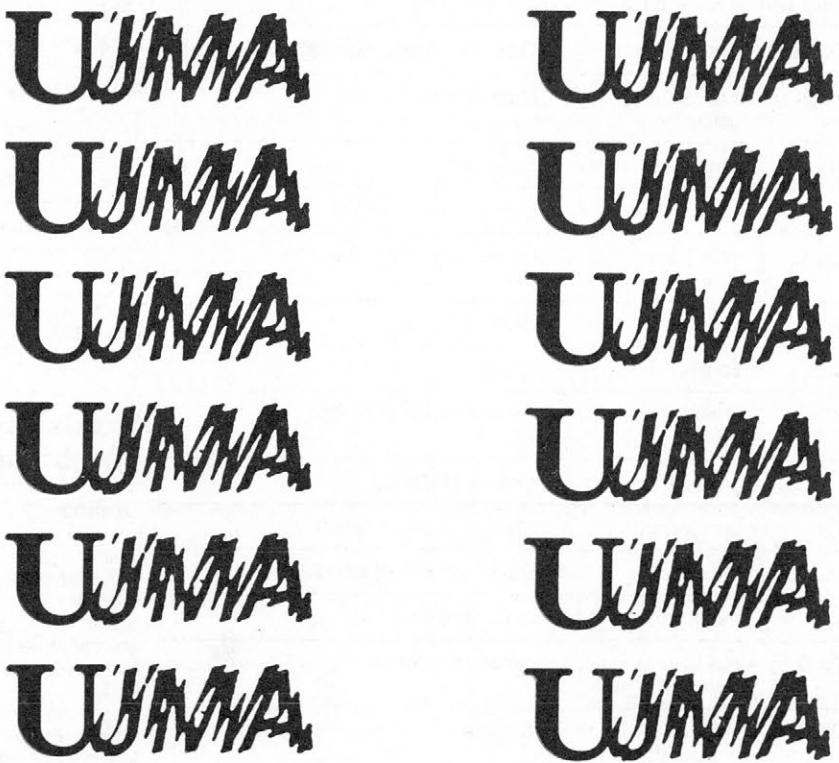
Pojasnila in viri:

Podatke o potresih je zbrala Majda Hrzič (Seizmološki zavod SRS, Observatorij Golovec). Podrobnejši podatki o potresih za vsako leto so objavljeni v reviji Naše nebo in Zemlja, ki jo izdaja Društvo matematikov in fizikov. Podatke o izlitju nevarnih snovi je prispeval Republiški sekretariat za notranje zadeve. Podatke o uporabi sredstev solidarnosti je posredoval Republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora. Odbor podpisnikov o načinu uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v R Sloveniji.

Drugi viri:

- Časopisi: Delo, Ljubljanski dnevnik, Večer,
- Arhiv Geografskega inštituta A. Melika ZRC SAZU.

Sodelavcem se zahvaljujemo za pomoč. K sodelovanju vabimo vse, ki bi lahko kakorkoli prispevali k popolnejšemu in boljšemu pregledu nesreč. Zaradi prostorskih omejitev navajamo le večje, hujše nesreče. Ob zbiranju in urejanju podatkov o nesrečah, se je pokazal problem kriterijev. Opravičujemo se za možne pomanjkljivosti ali celo netočnosti. Pripombe, dopolnila in nasvete bomo upoštevali v naslednji številki.

KONKURENČNA RAČUNALNIŠKA ALTERNATIVA

- RAČUNALNIKI LAT:
- 286/12 NEAT
 - 386/16 SX
 - 386/20
 - 386/25
 - 386/33

kompatibilni
z IBM računalniki

TISKALNIKI EPSON IN FUJITSU
PROGRAMSKA OPREMA
RAČUNALNIŠKE MREŽE

Za računalnike tipa **LAT 386** nudimo **operacijski sistem SCO UNIX 3.2**

UNIX je večuporabni in večopravilni, predvsem pa veliko cenejši operacijski sistem. Računalnik, ki ga upravlja UNIX, lahko hkrati opravlja različne naloge več uporabnikov.

Pridite in preverite našo ponudbo!

USTVARJALNO TRŽENJE Z RAČUNALNIKI

Mednarodno podjetje

SLOVENIJALES

področje inženiringa doma in v tujini

Ljubljana, Titova 52, telefon (061) 319-266, teleks 31-314, telefaks 320-769